

Ivo Mijo Andrić

DEMASKIRANE MISLI O KORONI

Udruga hrvatskih aforista i humorista: Zbornik „Stožer i maske“, Zagreb. 2020.

Lijepa vremena dolaze i prolaze. Ciklično se ponavljaju i traju koliko se i kako kome zalome.

Loša vremena donosi priroda sa svim nevoljama koje ih prate i ostavljaju.

Zla vremena proizvode ljudi u tvornicama oružja, laboratorijama i suludim mozgovima kreatora nasilja i moći.

Tako se u kratkim crtama može opisati minulo dvadeseto i prva petina dvadeset prvoga stoljeća. Sve što je prirodu i ljudski rod moglo zadesiti, dogodilo se u tih stotinjak i nešto godina. Pomori, potresi, poplave, razorne oluje i užasni ratovi kosili su i pokosili dobar dio stanovništva na planeti Zemlja. A tek je prošao jedan životni vijek stogodišnjaka unutar koga su rođeni njegova djeca, unuci i prauunci. Tri generacije, od kojih jedna na odlasku, a ostale u nesigurnom opstanku.

Pod kraj prvoga svjetskog rata ljudski rod zadesila je jeziva epidemija tzv. „španjolske gripe“ koju je, po nekim izvorima, u zaraćenu Europu preko bare donio američki vojni kuhar. Ona je u grob poslala više desetaka miliona svjetskog stanovništva, ostavljajući pustoš kakvu su ostavljale kuge u prethodna dva stoljeća.

Stotinu godina kasnije svijetu se dogodila pandemija korona virusa koja je proglašena još dok je imala jedva epidemijske okvire. Netko je očito znao što nas sve čeka u godinama koje slijede pa je, poput pisca Orwela i režisera Orsona Wellesa, majstorski inscenirao i izrežirao vrijeme od kraja 2019. pa nadalje, dajući nam do znanja koliko smo mali i nemoćni pred silama zla, ma od koga dolazile. Od prirode, ljudi ili nečega trećeg, svejedno.

No, kako naš narod kaže, rodilo se – valja ga ljuljati. Tako smo, gotovo preko noći, morali kao kaubojski na prašnjavom tlu ili pljačkaši banaka, u po bijela dana staviti maske na lice i prihvatiti izolaciju kao dar kriznih stožera i štabova. Sve to s ciljem da zaustavimo prodor nevidljivog virusnog neprijatelja u nosnice i pluća i da izbjegnemo već unaprijed osmišljenu i imenovanu bolest „kovid 19“. Čudne li koincidencije i kovidizacije u vremenu kad nas je napuštala američka i svjetska ekonomska kriza i kad se bližio kraj užasnih ratova na afričkom i azijskom tlu. Ispitivanje uzroka tim ratovima prepuštam ljudima od struke, a ja se vraćam temi s kojom sam započeo ovu, za početak sumornu, a za sredinu i kraj humornu besjedu.

Kako su ljudi živa bića koja se nikada ne predaju zlu i njegovim tvorcima, i u ova koronarna vremena duh nije klonuo pred najezdom virusa, već je nastavio sokoliti tijelo u

izolaciji, vraćajući mu moralnu snagu koja je prijeko potrebna u svim vrstama ratova i pomora. Dok su državni i lokalni stožeri donosili maskirne i izolacijske odluke, stvarni i kvazimedicijski stručnjaci smišljali recepte, Bill Gates i njegova raja ulagali milijarde dolara u cjepiva i plodna poljoprivredna zemljišta, farmaceuti mućkali tajnovite sastojke, a medicinari zabijali igle i šprice u junačke narodne desnice, humoristi su bilježili vlastita zapažanja o svemu i svačemu i sve to stavljali na papir i u svemoćne kompjutere. Da se taloži i sačuva za vremena koja će doći kada korona sa svojim polu-bratom kovidom ode sa zemnih prostora. Ili, kada se prašina koju je podigla, slegne i na njeno mjesto dođe neka druga prirodna ili ljudska pošast. Recimo, otapanje ledenjaka, dizanje razine mora, propadanje u ozonske rupe ili ratovi oružjima koja su 1945. korištena za razaranje dva velika japanska grada. Dogodilo se, ne ponovilo se, kažem da svi čuju i zapamte! Jer, zlo ne može izaći na dobro, niti se s njim uspoređivati, ni kad se samo sluti.

Humoristi svih zemalja svijeta u ovo pandemijsko doba, i bez Marks-Engelsovog poziva, ujedinili su se kao proleter i sredinom 19. stoljeća i krenuli u borbu protiv klasnog koronarnog i inog neprijatelja. U toj borbi izrodili su se milijuni aforizama, epigrama, gnoma, sentenci i drugih duhovitih i satiričnih misli, koji su ispunili stotine i tisuće knjiga objavljenih u dvije posljednje godine. Među njima je i zbornik Udruge hrvatskih aforista i humorista pod naslovom „Stožer i maske“.

Zbornici su odvajkada bili štiva u koja se ugrađuju literarna i druga umjetnička postignuća više autora, s ciljem da se ista stave na uvid čitateljstvu i drugim zainteresiranim poklonicima kulturno-umjetničkog stvaralaštva. Tako je i hrvatska udruga proizvođača aforističkog i humorističko – satiričnog spisateljskog sadržaja, ponudila široj javnosti svoj treći zbornički uradak u drugoj godini bespoštedne borbe protiv nevidljivog, a medicini dobro poznatog neprijatelja, vele-neštovanog korona virusa.

U uvodnoj besjedi glavnog urednika Zlatka Garvanovića, uz naznake ciljeva objave zbornika, upućuje se dobronamjerna drugarska kritika petokolonašima u našim redovima koji se, uzgred buđi rečeno, u stručnoj javnosti zovu antivakserima iliti teoretičarima zavjere. Pritom se, očito je, gubi iz vida kako se teorija zove teorijom sve dok ne započne njezina praktična primjena. No, o tome šire nekom drugom prilikom i na drugom mjestu.

Sam po sebi, naslov zbornika otkriva njegov prateći sadržaj. Stožer je u današnje vrijeme simbol organizirane borbe protiv biološkog agresora, a maske sredstvo zaštite i svakodnevnog skrivanja lica izvan zidova vlastitih domova. U svakom ratu stožer ratuje onako kako mu generali i čelnici kažu i nalože. Izravno i neizravno, strateški: uspješno ili manje uspješno. Kako kad i kako rezultati na bojištu ispadnu.

U aforističkoj i humorističko-satiričnoj strategiji 82 člana udruge koji su mobilizirani u zborniku, opredmećena su sva dostignuća relaksacije duha i podizanja poljuljanog morala naroda pred iznimno opasnim neprijateljem. Nije taj narodni neprijatelj samo nevidljivi virus i njegov poglavnik kovid -19. Tu su i moćni nositelji mita i korupcije, tajkunizacije privrede, pljačkaške privatizacije, idejni i stvarni kreatori odašiljanja mladih u svijet radi traženja posla i ljepše budućnosti, te svi oni koji su vlastite interese stavili ispred i iznad općedruštvenih i narodnih. S njima se, riječima naoružani, na duhovit i satiričan način razračunava mala, ali hrabra družina članova UHAH-a. Otvoreno, glavom u šaku i bez dlake na jeziku. Što bi se narodski reklo: muški i uz nesebičnu potporu ženskih članova udruge. Uključivo i onih iz susjedne države s kojom dijelimo 1000 kilometara zajedničke granice.

Ono što su Indijancima strijele i koplja, liječnicima tablete, sirupi i šprice, lopovima dugi prsti, a mnogim političarima šuplje priče i prazna obećanja, humoristima su aforizmi, mudre misli, duhovite riječi, karikature i drugi pisani i risani izričaji. To su oružja koja služe za golo preživljavanje i za borbu kojom se ostvaruju određene dobre ili loše nakane, ciljevi i interesi. Kod humorista se u ovom slučaju može govoriti samo o dobrim namjerama kojima je ponekad, nažalost, popločan i put za pakao. To se posebno događa onda kad ih na zub uzmu nedobronamjerni nositelji političke i ekonomske moći. Tada humoristi postanu žrtvama vlastitog izričajnog oružja, koje se pretvori u dobro nam poznati bumerang.

Zbornik „Stožer i maske“ preživjet će i nadživjeti ovo pandemijsko vrijeme, i bit će važan knjiški dokument kad se budu radile aforističke i ine antologije duhovitih misli i izreka. U njemu će svako moći pronaći filozofijske, ironijske, satirične i druge opaske o dvadesetim godinama dvadeset prvoga stoljeća, koje je započelo vojno-političkom, nastavilo se ekonomskom i zdravstvenom krizom, a završit će se opet nekom novom ili već spomenutim krizama. I, dakako, novim potresima, poplavama i pomorima na raznim stranama ove lijepe Zemlje.

Hrvatski aforisti i humoristi svoj doprinos rasvjetljavanju aktualnog društvenog i bjelosvjetskog stanja na zbornom knjižnom mjestu nazvanom „Stožer i maske“, bez maske na licu i straha u duši i očima, ispisuju dugoročne mudre duhovite poruke koje su sažete u jednoj ili najviše dvije rečenice. Da bi čitačima predočili neke od tih poruka, iz zbornika smo prepisali neke koje su nam se učinile prikladne za ovu prikazivačku priliku. Uz aforističke poruke nalaze se i imena njihovih autora da se zna tko je šta mislio i zapisivao u ranim dvadesetima godinama tekućeg stoljeća.

Prepisivanje započinem od najmlađeg autora Marka Babića rođenog 1996. koji nas upozorava: *Ne srljajte kao guske u lockdown!* Na njegov radićevski apel nadovezuje se zagrobnom prijetnjom Vinko Bajrović, koji po dalmatinski kaže: *Umre li moj pape od korone, tražit ću da ga ukopaju zajedno s likaron koji ga je ličija.* Vrli pisac za djecu i odrasle Josip Balaško prenosi nam terapijski savjet koji glasi: *Što tu nije jasno u vježbanju disanja? Udahneš korona virus i – izdahneš.* Aforist Savo Ilić, koji je, bez korone, preminuo nekoliko dana nakon primanja druge doze cjepiva „moderna“ za života je poručio da... *Zbog pandemije i ljubav treba voditi na distanci.* Pisac – glazbenik Danko Ivšinović podsjeća nas kako... *Medicina napreduje. Bolujemo sve duže.* Prema zapažanju Dražena Jergovića i u doba korone: *Grupiranje je zabranjeno, glupiranje dopušteno!* Svoj stav o radu stožera Damir Markulj prezentira riječima: *Propisujući mjere, stožer je prešao svaku mjeru.* Tomislav Mihanović daje zanimljivu dijagnozu društva u kojoj konstatira: *Procijepljenost nam je mala, ali je zato rascijepljenost velika.* Za razliku od njega, Hrvoje Marko Peruzović tvrdi: *Sve su to petokoronaši.* Po mišljenju Veseljka Vidovića *Korona ima više stožera nego domovinski rat.* Koronarna aforistička zapažanja i kazivanja Mladen Vuković zaključuje poučnim aforizmom koji glasi: *S ovcama nikada nećemo steći imunitet krda.* Živi bili, pa se u to i sami uvjerali!

Osim aktualne koronomanije, aforisti su zaokupljeni i drugim temama i životnim dilemama, koje okupiraju radne ljude i građane iliti hrvatsko pučanstvo. Tako Svetislav Biljanović mudro zaključuje kako... *U politici treba više kulture, a u kulturi manje politike.* Marko Ivan Blažević, ocjenjujući političare kaže: *Izveli su nas na pravi put. Dovedli su nas do granice.* Po mišljenju Drage Bosnića... *Čovjek je najopasniji kad se povuče – u*

sebe. A Tomislav Božinović, materijalni status umirovljenika opisuje riječima: *Svaki drugi umirovljenik u prosjeku je prosjak*. Prošlo i sadašnje vrijeme Alojz Buljan opisuje lako razumljivom rečenicom: *Otišla je crvena, a došla „crkvena“ vlast*. Svoj odnos prema svijetu i svemu ostalom Darko Ciglenečki pojašnjava u duhu s vremenom: *Jedini bunt na koji pristajem je bunt – novčanica*. Velemajstor aforistike Jandre Drmić, za gospodina-druga N.N. primjećuje: *Napravili su budalu od njega. Više se nije dalo učiniti*. U skladu s vlastitim godinama Ivan Dujmović obavještava bliže i dalje: *Položio sam kamen temeljac – na groblju*. Željko Funda se na to nadovezuje riječima kako: *Ateisti umiru s vjerom u prošlost*. A Zlatko Garvanović pridodaje: *Većina bogova su ateisti*. Malih, podrazumijeva se. Pokojni Vinko Hajnc još je za života primijetio kako je... *Život samo zalet prema smrti*. Pa se vi gospodo zalijećite! Abdurahman Halilović – Ahil misli kako je... *Rano o tome govoriti, a kasno šutjeti*. Spisateljica Sakiba Harčević smatra da... *Nije mudrost živjeti, već preživjeti*. A dokle? E, to će se vidjeti kad za to dođe vrijeme. Do tada, po zapažanju Ljerke Poštek Jelača... *Netko brine o zdravlju, a netko o bolesti*. A netko i o imanju, Jer... *Najviše je junaka imovinskog rata*, kaže i potpisuje Elizabeth Suzana Kozina. Da je tomu tako potvrđuje i Zorica Krznar Blagec, koja Hrvatsku opisuje riječima: *Hrvatska je mala zemlja velikih lopova*. Tko u to ne vjeruje, neka navrati u Remetinec ili bilo koji zatvor lijepe njihove. No, i pored svega toga, Dragutin Lončar poručuje: *Kupujte hrvatsko. Još malo pa nestalo*. A Drago Maršić zaključuje: *Šaka jada najskuplje nas košta*. Sličnog je mišljenja i Marinko Mijović, koji dopunjava misao Karla Marksa riječima: *Rad je stvorio čovjeka, a država neradnika*. Na tu se misao nadovezuje Grgo Mikulić, koji veli : *Čovjek će uraditi sve, samo da ne radi*. Sličnog je mišljenja i Boris Nazansky čija definicija: *Hrvatska – zemlja po vjeri čovjeka*, izražava stanje svijesti društva novokomponiranih vjernika. Društva u kome su, po mišljenju Mare Ožić Bebek: *Manje štete od tajfuna, nego od tajkuna*. Zato, po sudu Ladislava Radeka: *Za mnoge naše ljude sunce izlazi na Zapadu*. To je u neku ruku i normalno jer, po mišljenju Tomislava Supeka... *Naš gospodarski zaokret je vraćanje nazad*. Glavni razlog tome je, kako kaže Miroslav Vukmanić, u tome što: *Narod uvijek bira – Barabu*.

Uz sve naprijed spomenuto i ne spomenuto, na kraju ove zapisane besjede navodim aforizam Nede Zubana koji poručuje... *U novinske patke još vjeruju samo - guske*. Radićeve ili neke druge, svejedno. Ako ne mislite tako, onda i dalje pratite naše medije, jer tamo će svaki čovjek pronaći svoju istinu. Neko ovakvu, a neko onakvu, ovisno o tome u što vjeruje i kome sve ne vjeruje.

Do narednog, četvrtog zbornika koji je u pripremi, svima želim učinkovito čitanje „Stožera i maski“. I, uz to dakako, što skorije raspuštanja i skidanja istih s ljudskih lica i zarobljenih usta i nosnica. Na zdravlje vam bilo svima! I znanima i neznanima.